

for 22/1-66

Tarkastuksia Maalahden Kolnebackenilla 22.8.1962, 18.7.1964 sekä 23.9.1965. Kertomukseen liittyy karttaliite, jonka filmit on lueteltu seuraavasti: 26102, 26103, 30143 ja 30162.

Edellä mainittuina päivinä tehtyjen matkojen aiheina ovat olleet ensi sijaisesti Tie- ja vesirakennushallituksen soranotto- ja tiesuunnitelmat, jotka ovat jatkuvana uhkana Maalahden Kolnebackenin hautaraunioille. Kolnebackenin raunioista on tehty karttamerkinnot jo vuonna 1898 Maanmittaushallituksen toimesta isojakokarttaan suoritettuna täydennysmittauksen yhteydessä. Näiden karttojen jäljennöksiä sekä niihin liittyviä luetteiloita säilytetään Esihistoriallisen osaston topografisessa arkistossa. Kartoituksen on suorittanut K. Lönnbohm.

TVH:n sora-alueita ja tiesuunnitelmia tarkastaessani kävin samalla Jurvan tien varressa olevalla yksityisellä hiekkakuopalla, jonka tienpuoleisessa laidassa on kookas, irtokivilohkareen varaan kasattu raunio. Muinaisjäännöksen lähellä tapahtuva soranotto on jo aikaisemmin ollut tarkastusmatkan aiheena. Viimeksi siellä on käynyt maisteri Kopisto vuonna 1957, jolloin hän sopi maanomistajan kanssa raunion rauhoituksesta. Asian varmistamiseksi muinaisjäännökseen on kiinnitetty rauhoituskilpi. Käydessäni siellä syksyllä 1965 totesin tilanteen pysyneen entisellään. Alueelta ajetaan jatkuvasti hiekkaa, mutta kuopan raunion puoleinen reuna on rauhoitettu. Tätä rauni-

13
1475 010013

ota ei ole merkitty isonjaon täydennyskarttaan.

Kolnebackenin toinen raunioryhmä sijaitsee n. 1400 m em. paikasta pohjoiseen, Vaasa- Porin tiestä n. 2 km itään, 600 m Kolnebackenin maantiestä samaan ilmaan- suuntaan sekä runsas 1200 m Jurvan rajasta länteen. Jako- karttaan niiden kohdalle on merkitty yksi raunio, 1771.

Kesällä 1964 allekirjoittanut ja hum. kand. Kerttu Itkonen löysivät tältä alueelta viisi rauniota:

Raunio 1. Muinaisjäännös sijaitsee n. 50 m metsänreunasta itään, kahden alavan suoalueen, Vätmossenin sekä Långån itäpuolella olevan suon välisellä harjanteella. Raunio on ladottu pienistä kivistä, joiden joukossa on myös hiekkakivilaakoja. Sen koko on 7,20 x 7,90 m. Raunion keskellä on vajoama.

Raunio 2. Raunio sijaitsee n. 112 askelta edellisestä pohjoiseen. Sen länsilaidassa on iso maakivi. Raunion koko on 6 x 6,5 m.

Raunio 3. Raunio sijaitsee 15 askelta edellä mainitusta rauniosta pohjoiseen, kallionnyppylällä. Siinä on runsaasti punaista hiekkakivilaakaa. Sen koko on 7,5 x 4,5 m.

Raunio 4. Rauniosta 3 13 askelta länteen, metsän reunassa kulkevasta polusta muutama m. itään. Raunion halkaisija on 3 metriä.

Raunio 5. Rauniosta 4 13 askelta länteen, polusta muutama m itään on matala raunio. Halkaisija on 3,5 m.

Tämä raunioryhmä on n. 300 m länteen uudesta, suunnitteilla olevasta tielinjasta, Maalahti-Jurva.

Koska suunnitelma on vasta alustavassa vaiheessa, sen lopullisesta suunnasta ei ole vielä varmuutta. Jotta linjaa ei muutettaisi varsinaiselle muinaisjäännösalueelle, sen sijainnista on ilmoitettu TVH:n Vaasan piirille. Lisäksi k.o. tiesuunnitelmaan kuuluu sora-alueen varaus, joka karttamerkintöjen mukaan on lähellä em. raunioita, ja myös sen johdosta on kirjoitettu Vaasan TVH:n piirille.

Su 15

Vuonna 1898 tehdyssä isonjaon täydennyskartassa on näiden lisäksi Kolnebackenilla kaksi muuta rauniomerkintää. Toinen niistä, numero 1619, olisi sijainnut Jurvan maantien itäpuolella Långån länsirannalla. Tällä alueella on nykyään kuitenkin suuri hiekkakuoppa-alue ja melkein koko harju on käytännöllisesti katsoen ajettu pois. Vaikutti siltä kuin nro 1619 olisi hävinnyt tuossa hiekanotossa. Löysin kuitenkin sieltä kaksi pienikokoista rauniota, jotka mahdollisesti ovat esihistoriallisia. Toinen raunioista sijaitsee n. 50 m hiekanottoalueen kesireunasta itään, polun N- puolella, sementtitehtaasta eteläkaakkoon muutama 100 metriä. Raunion halkaisija on 2,40 m. Rakenne vaikuttaa säännölliseltä. Raunio sijaitsee itään viettävällä rinteellä.

Toinen raunioista sijaitsee edellisestä 6 askelta itään, polun vastakkaisella puolella. Sen keskeellä on kaivanto. Raunion halkaisija on 2-3 m. Latomus on kauttaaltaan kasvullisuuden peitossa.

Su 19

Kolmannen Lönnbohnin kartoittaman raunion pitäisi olla Pori- Vaasa maantien varrella, sen ja Jurvan tien kulmauksessa. Se on merkitty maanjakokarttaan numerolla 1661. Tarkoista etsinnöistä huolimatta sitä ei

löytynyt näiden teiden välisestä kulmauksesta. Maasto on tasaista hiekkapohjaista mäkeä, jota peittää tiheä havupuukasvillisuus. Mahdollisesti tämä raunioon jäänyt Pori-Vaasa maantien rakennustöiden jalkoihin.

Helsingissä 21. 1 . 1966

Anna-Liisa Hirviluoto.